

La llengua àrab

Història

La llengua àrab pertany a la branca semítica meridional de la família afroasiàtica. La literatura àrab comença el segle VI dC i es pot dividir a grans trets en els següents períodes:

Àrab clàssic abans de l'Islam

Segles abans de l'aparició de l'Islam les tribus àrabs ja havien emigrat cap a les regions de Palestina, Síria i Mesopotàmia; els àrabs eren el grup dominant entre els habitants de **Palmira**, governada durant un llarg període de temps per una dinastia d'origen àrab, fins que els romans van destruir aquest regne el 273 dC. Entre el segle I aC i el segle III dC, els nabateus van establir un Estat que assignava el Sinaí a l'occident, Hejaz a l'orient i des de Mada in Salih al sud, a Damasc al nord i tenien Petra com la seva capital. Les tribus de parla àrab de Palmira i els nabateus van usar l'arameu com a sistema d'escriptura, però la influència de l'àrab està clarament representada en inscripcions en les quals s'usen noms propis i vocables àrabs.

El corpus de textos preislàmics, pertanyent als segles VI i VII dC, va ser recollit pels filòlegs àrabs dels segles VIII i IX. però l'àrab clàssic no era una llengua uniforme, ja que els filòlegs àrabs parlen d'un dialecte dividit entre la zona occidental d'Hejaz i l'oriental de Tamim i altres tribus beduïnes. Els fonemes glotals oclusius preservats en els dialectes orientals havien estat substituïts en els dialectes d'Hejaz per vocals o semivocals.

Àrab clàssic després de l'aparició de l'Islam

L'Alcorà, el primer text literari escrit en àrab clàssic, està escrit en un llenguatge molt semblant al de l'antiga poesia. Després de la difusió de l'Islam es va convertir en la llengua ritual dels musulmans i també en la llengua de l'ensenyament i l'administració. L'increment de pobles no àrabs que partien de les noves creences d'una banda i d'altra la voluntat dels musulmans de protegir la puresa de la revelació va portar a l'establiment de normes gramaticals i a la

institucionalització de l'ensenyament de la llengua. El desenvolupament de normes gramaticals va tenir lloc el segle VIII, juntament amb un procés d'unificació i normalització de la llengua culta. Expressions i formes pròpies de la poesia en els períodes preislàmic i islàmic, així com de l'Alcorà, van desaparèixer de la prosa durant la segona meitat del segle VIII. Després de la creació d'un àrab clàssic normatiu pels gramàtics àrabs, la llengua va romandre bàsicament invariable en la seva morfologia i estructura sintàctica, i es va convertir en la llengua culta del món islàmic.

En la seva forma normativa, l'àrab clàssic va ser adoptat per les elits educades musulmanes i també per altres minories religioses, per exemple les jueves i les cristianes. Tanmateix, la llengua vernacle des del principi era molt diferent de l'àrab clàssic, que es va convertir en una llengua d'erudició i literària fins i tot a les regions de parla àrab. Aquesta situació lingüística, en la qual dues variants diferents de la mateixa llengua, una baixa i una altra alta, conviuen és el que s'ha denominat diglòssia. La qüestió de quan es produeix aquesta diglòssia en la comunitat de parla àrab és molt controvertida. El concepte tradicional àrab és que es va desenvolupar el primer segle de l'era islàmica, com a resultat de les conquestes àrabs, quan els no àrabs començaven a parlar àrab; altres en canvi van arribar a la conclusió que la diglòssia és un fenomen preislàmic.

Durant molts segles, l'ensenyament de l'àrab va estar sota el domini dels erudits musulmans, i no tenen cabuda els jueus i cristians, que no compartien plenament l'educació filològica.

Àrab modern normatiu

Com a llengua literària i erudita, l'àrab clàssic continua existint en l'actualitat, però en els segles XIX i XX van sorgir noves elits que influïdes pel poder i la civilització occidental van revitalitzar l'àrab clàssic i van formar un medi lingüístic anomenat àrab modern normatiu, adaptat a les qüestions de la vida moderna. A través dels mitjans de comunicació, l'àrab modern ha tingut àmplia influència sobre el públic i és la llengua oficial a tots els països àrabs, Somàlia i

Israel inclosos. També és la segona llengua de tot el món islàmic, principalment entre els representants religiosos de l'Islam.

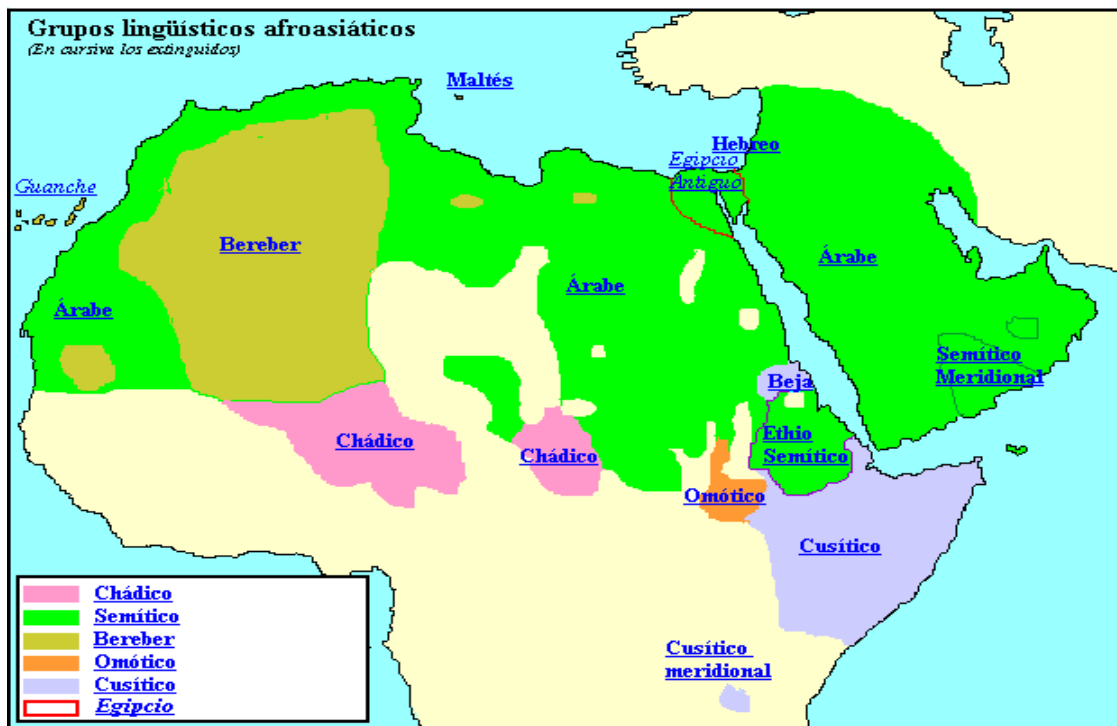
L'àrab modern difereix de l'àrab clàssic només en vocabulari i característiques d'estil; la seva morfologia i estructura sintàctica no han canviat, però hi ha innovacions perifèriques i en seccions que no estan estrictament regulades per les autoritats clàssiques. A part d'això hi ha diferències regionals en el vocabulari, en funció de la influència dels dialectes locals i de llengües estrangeres, com són el francès al nord de l'Àfrica o l'anglès a Egipte, Jordània i altres països.

Dades

L'àrab col·loquial és parlat com a llengua materna per uns 150 milions de persones i és entesa també per diversos milions que la fan servir com a llengua alcorànica.

A les regions on es parla la llengua àrab es dona la peculiaritat de la diglòssia. El terme diglòssia en aquest cas es refereix a l'ús social diferenciat de dues varietats d'àrab bàsiques, una per a funcions formals i l'altra per a funcions informals. Probablement aquest és un fenomen lingüístic universal, encara que en àrab és un fet que uneix tot el món àrab. Llevat dels parlants d'àrab xipriota, maltès i la major part de les varietats de *juba* i *chádico*, aquesta característica és comuna als altres parlants d'àrab i probablement té l'origen en el període preislàmic.

La diglòssia s'aprecia en el fet d'usar àrab col·loquial per a la vida quotidiana i àrab modern normatiu a l'escola; generalment l'àrab modern normatiu s'usa en texts escrits, sermons, tesis universitàries, discursos polítics, programes de notícies, mentre que el col·loquial s'usa amb la família i amics, i fins i tot en alguns programes de ràdio i TV. L'àrab modern normatiu és la marca de panarabisme, ja que entre alguns dialectes de l'àrab hi ha un alt grau d'inintel·ligibilitat, com entre el marroquí i l'iraquí.



Dialectes

En àrab hi ha dues varietats: l'àrab clàssic i el vulgar o col·loquial. El clàssic representa la llengua sagrada de l'Islam i és la llengua franca entre els parlants cultes a tot el món àrab. El terme *àrab col·loquial* es refereix a la llengua normativa que se sent tant a la ràdio i a la televisió, com a les mesquites. Hi ha diversos dialectes de l'àrab vulgar o col·loquial, però varien força segons el lloc de procedència dels seus parlants. Aquests dialectes difereixen de l'àrab normatiu i aquest aspecte es pot constatar també en la pronúncia, el vocabulari i la gramàtica. En general, reben el mateix nom de les grans àrees geogràfiques que el parlen, així es classifica com a nord-africà, egipci i del golf pèrsic. Dins d'aquestes grans classificacions, també hi ha diferència entre els parlants urbans, rurals i nòmades. No s'entenen entre ells els parlants que no han estat escolaritzats per viure en les zones aïllades del món àrab, encara que siguin parlants de la mateixa versió.



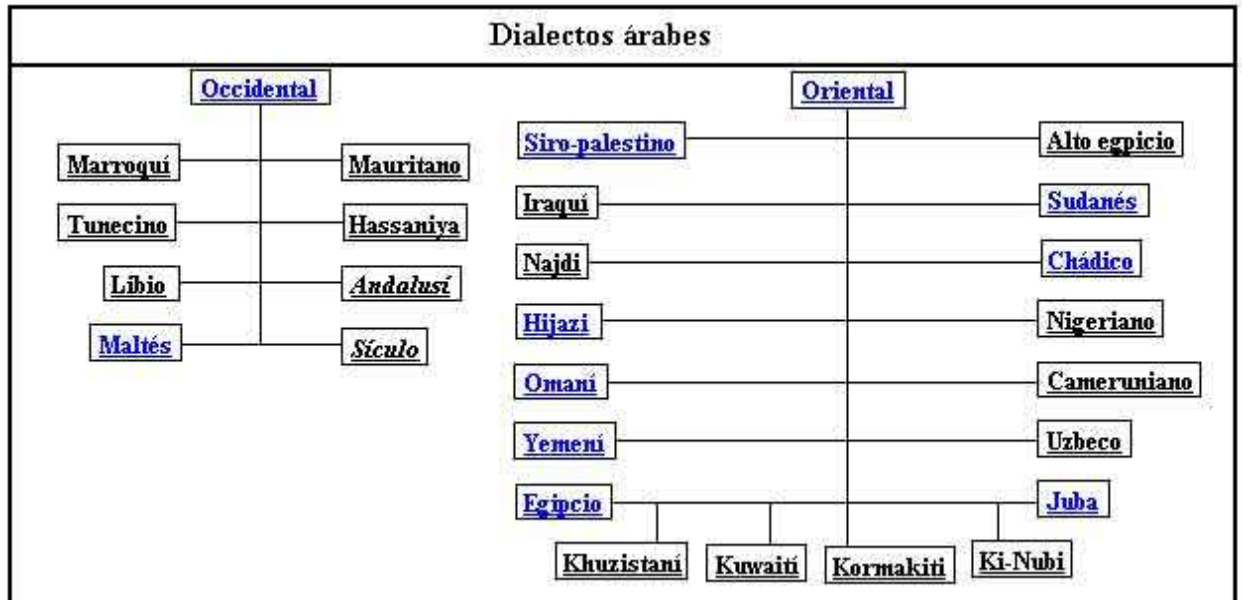
És molt difícil delimitar les fronteres dels dialectes àrabs. L'única distinció clara es troba en els dialectes beduïns i els sedentaris. Els dialectes sedentaris i en particular els urbans tendeixen a innovar i a adaptar-se ràpidament a les pressions externes en els seus sistemes fonològics i gramaticals. Els dialectes beduïns, en canvi, són molt conservadors, tendeixen a preservar la distinció de gènere en la segona i tercera persona del plural en el pronom i el verb, a usar el nombre dual i el passiu intern.

Encara que la pàtria original de l'àrab és Aràbia, els seus parlants es van escampar, juntament amb l'Islam, cap als quatre punts cardinals, a partir del segle VII dC. La *'teoria de l'ona'* afirma que en la mesura que els dialectes són més propers a l'epicentre original, més s'assemblen entre ells, però com més s'allunyen, més diferències contenen.

Aleshores, els dialectes àrabs es poden dividir en dues classes: els orientals i els occidentals, limitats per una línia que correspon, a grans trets, a la frontera d'Egipte amb Líbia.

Els orientals són generalment més conservadors si els comparem amb el paradigma de l'àrab clàssic, tant en fonologia com en sil·labificació; els occidentals, potser com a conseqüència del substrat berber, han reduït la vocalització interna de paraules individuals que en ocasions semblen estar quasi exclusivament formades per consonants.

En el grup occidental estarien els que són a l'oest d'Egipte, és a dir, libi, tunisià, algerià, marroquí i maurità. L'extint andalusí, parlat a la Península Ibèrica en l'Edat Mitja i el sícul àrab, també extingit, pertanyerien a aquest grup.



Escripura

L'alfabet àrab procedeix del nabateu i té molts estils cal·ligràfics, depenent de l'època i regió geogràfica. Es tracta d'un sistema consonàntic de 28 lletres.

L'escripura àrab s'escriu de dreta a esquerra i els llibres es llegeixen de darrere cap a endavant. Està basada en 18 figures diferents que varien segons estiguin connectades amb la lletra precedent o següent. Gràcies a una combinació de punts a sobre i a sota d'aquestes figures, completen les 28 consonants que amb les tres vocals llargues, permeten escriure correctament.

L'alfabet àrab, que és el segon sistema d'escripura més usat al món, ha estat adoptat per altres llengües no semítiques com ara el persa modern, o persa, l'urdú, el malai i algunes llengües de l'Àfrica occidental com el haussa. L'ús de l'escripura dels versos de l'Alcorà com a element decoratiu durant uns 1.400 anys ha desenvolupat molts estils cal·ligràfics diferents. La cal·ligrafia és un art delicat per als àrabs.

Gramàtica

El sistema fonètic àrab té 28 consonants. Compta a més a més amb tres vocals amb un so llarg i un altre de breu que originen síl·labes

llargues i breus, tan importants per a la mètrica d'aquesta llengua. Encara que els dialectes mantenen les vocals llargues, han perdut molts contrastos de les breus. Tot el procés de formació de paraules dins de l'àrab es basa en una pura abstracció, l'arrel, que en general està formada per tres consonants. Aquests sons arrels s'uneixen a determinats patrons vocàlics per formar els noms simples i els verbs a què s'afegeixen els afixos i formen derivacions més complicades. Per exemple, el mot *bank*, que és una paraula nova, préstec d'una altra llengua, té per arrel el grup consonàntic b-n-k; de la mateixa manera que succeeix per al neologisme *film* que es forma amb l'arrel f-l-m.

La formació dels noms i adjectius és més variada ja que aquests tenen diferents patrons per al plural. Els anomenats *plurals fragmentats* es formen quan es canvia la configuració de la síl·laba interna del nom en singular. Per exemple, en el cas dels neologismes *bank* i *film* els seus plurals respectius són les paraules, *bunuk* per a *bancs* i *aflam* per a *films*.

En la seva norma lingüística, l'ordre que segueixen les paraules en l'oració és el que correspon a l'estructura: verb - subjecte - objecte. En poesia i en certs estils en prosa, aquest ordre pot alterar-se; quan això succeeix, el subjecte es distingeix de l'objecte per les desinències de cas, és a dir, pels sufixos que indiquen la funció sintàctica dels noms. Aquests sufixos únicament s'escriuen correctament en els textos escolars i en l'Alcorà per assegurar una lectura absolutament correcta. En els altres textos àrabs, els acabaments de casos (normalment vocals breus) s'ometen, i es marquen de la mateixa forma que totes les vocals breus interiors.

L'escriptura àrab no té lletres per a aquestes vocals; en canvi hi ha unes marques petites situades a sobre o a sota de les consonants. Existeixen dos temps verbals, el perfecte i l'imperfecte, i tres casos per a la declinació, nominatiu, acusatiu i genitiu. L'accent tònic de la paraula tendeix a caure en la penúltima síl·laba, però si les dues últimes síl·labes són curtes llavors cau en l'avantpenúltima: falláhum "camperol", šáríba "ell va beure". L'article definit, independentment del gènere i nombre, sempre és el mateix: en; per exemple al-hisanu "el cavall". En àrab no existeix l'article indeterminat i les paraules ho expressen; per exemple hisanun "un cavall".

El gènere masculí es coneix únicament per exclusió, és a dir que són masculins tots aquells noms que no són femenins.

Són femenins els noms de coses que acaben en -at, escrit amb ta' marbuta; exemple: madina "ciutat", madrasa "escola", prestatge "poble". També molts noms de persona i d'animals formen el femení

afegint un ta' marbuta a la lletra final del masculí singular. Exemple: yadd "avi, fa yadda "àvia", kalb "gos" fa kalba "gossa". I gairebé tots els adjectius formen el femení afegint un ta' marbuta al masculí singular; exemple: yamil "bonic" fa yamila "bonica". No existeix el gènere neutre.

El nombre és singular, dual i plural. El dual s'aconsegueix afegint al singular l'acabament ani. Per exemple, daftar "un quadern", daftarani "dos quaderns".

El verb pot ser trilateral perfecte quan té tres lletres radicals, de les quals estan excloses l'hamza, l'ia' i l'uau; trilateral sa, quan pot portar hamza o la segona radical duplicada; o trilateral malalt, quan porta l'ia' o l'uau. També hi ha verbs quadrilaterals. Els temps són tres: pretèrit, imperfect i imperatiu. Les veus són dues: activa i passiva. Les maneres tres: indicatiu, subjuntiu i condicional.

L'ordre normal de l'oració és verb, subjecte, objecte.

Els pronoms són els següents:

Singular

1. *ana* = yo
2. *anta* = tú (m.) *anti* = tú (f.)
3. *hua* = él *hia* = ella

Plural

1. *najnu* = nosaltres
2. *antum* = vosaltres (m.)
antunna = vosaltres (f.)
3. *hum* = ells *hunna* = elles

Alfabeto Árabe

Nombre	Translit.	Transcrip.	Valor numérico	Aislada	Final	Inicial	Media
ʾalif	ʾ (a)	[ʔ]	1	ا	ا	—	—
bāʾ	b	[b]	2	ب	ب	ب	ب
tāʾ	t	[t]	400	ت	ت	ت	ت
ṭāʾ	ṭ, <u>th</u>	[θ]	500	ث	ث	ث	ث
ǧīm	ǧ, <u>dj</u>	[dʒ]	3	ج	ج	ج	ج
ḥāʾ	ḥ	[h]	8	ح	ح	ح	ح
ḫāʾ	ḫ, <u>kh</u>	[x]	600	خ	خ	خ	خ
dāl	d	[d]	4	د	د	—	—
ḍāl	ḍ, <u>dh</u>	[ð]	700	ذ	ذ	—	—
rāʾ	r	[r]	200	ر	ر	—	—
zāy	z	[z]	7	ز	ز	—	—
sīn	s, <u>sh</u>	[s]	60	س	س	س	س
šīn	š	[ʃ]	300	ش	ش	ش	ش
ṣād	ṣ	[sʰ]	90	ص	ص	ص	ص
ḍād	ḍ	[dʰ]	800	ض	ض	ض	ض
ṭāʾ	ṭ	[tʰ]	9	ط	ط	ط	ط
ẓāʾ	ẓ	[zʰ]	900	ظ	ظ	ظ	ظ
ʿayn	ʿ	[ʕ]	70	ع	ع	ع	ع
ǧayn	ǧ (ǧ), <u>gh</u>	[ɣ]	1000	غ	غ	غ	غ
fāʾ	f	[f]	80	ف	ف	ف	ف
qāf	q, k	[q]	100	ق	ق	ق	ق
kāf	k	[k]	20	ك	ك	ك	ك
lām	l	[l]	30	ل	ل	ل	ل
mīm	m	[m]	40	م	م	م	م
nūn	n	[n]	50	ن	ن	ن	ن
ḥāʾ	h	[h]	5	ه	ه	ه	ه
wāw	w	[w]	6	و	و	—	—
yāʾ	y	[y]	10	ي	ي	ي	ي